

Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МОРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий морський гуманітарний інститут

Кафедра «Філологія»

СИЛАБУС

Навчальної дисципліни: Порівняльна стилістика

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський) рівень</i>	
Програма навчання	<i>Освітньо-професійна</i>	
Галузь знань	<i>03</i>	<i>Гуманітарні науки</i>
Спеціальність	<i>035</i>	<i>Філологія</i>
Освітня програма	<i>Технічний переклад у сфері морського бізнесу</i>	
Цикл дисципліни	<i>Вибіркова</i>	
Курс та семестр	<i>3 курс, 6 семестр</i>	
Обсяг дисципліни	<i>3 кредитів ECTS / 90 академічних годин</i>	
Види аудиторних занять	<i>Лекції, практичні заняття.</i>	
Індивідуальні та (або) групові завдання	<i>-</i>	
Форми контролю	<i>Залік</i>	

Викладачі:

Корнєлаєва Євгенія Валеріївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри «Філологія», kornelaeva2017@gmail.com.

Метою дисципліни «Порівняльна стилістика» є сформувати у студентів чітке уявлення про порівняльну стилістику як макростилістичну (семантико-стилістичну) дисципліну, що порівнює змістовні та стилістичні моменти оригіналу і перекладу, а також як макролінгвістичну дисципліну, що враховує лінгвістичні та екстралінгвістичні (літературознавчі, історико-культурні та ін.) фактори; ознайомити студентів з сучасним станом науки про стилістику англійської й української мов, розвиток у студентів вміння робити самостійні висновки, аналізувати стилістичні явища, працюючи з мовним матеріалом.

Програмні результати навчання:

ПРН02. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН03. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН08. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН09. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ПРН10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ПРН12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

Очікувані результати навчання дисципліни:

Здобувач вищої освіти знає:

- основні етапи формування, напрямки та перспективи розвитку стилістики англійської мови у порівнянні з українською;
- науково-методологічну базу та термінологію сучасної стилістики;
- аломорфні та ізоморфні риси стилістичних засобів та тропів, а також функціональних стилів англійської та української мов;
- основні напрямки стилістичного аналізу тексту з елементами порівняння, враховуючи усі фактори стилістичного дискурсу.

Здобувач вищої освіти вміє:

- виділяти з тексту тропи та фігури мови в типологічному плані;
- аналізувати явища синонімії та антонімії в порівнювальних мовах;
- здійснювати порівняльний аналіз стилістичних явищ англійської та рідної мов;
- володіти навичками адекватного перекладу різножанрових текстів, враховуючи стилістичні особливості мови оригіналу та перекладу;
- використовувати набуті знання у практиці перекладацької діяльності.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№п/п	Назва тем, змістовних блоків та модулів	Кількість годин			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійні
1	2	3	4	5	6
1	Тема 1. Предмет і завдання порівнянної стилістики. Стилiстичні ресурси англійської та української мов.	4	2	-	14
2	Тема 2. Функціональна стилістика.	4	2	-	14
3	Тема 3. Офіційно-діловий стиль.	4	2	-	14
4	Тема 4. Науковий стиль.	4	2	-	4
5	Тема 5. Публіцистичний стиль.	4	2	-	14
Всього		20	10	-	60

КОНТРОЛЬ ТА ОЦІНКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Контроль навчальних досягнень здобувачів освіти за дисципліною забезпечується за допомогою поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль успішності – це систематична перевірка знань студентів, що проводиться викладачем під час аудиторних занять.

Підсумковий контроль успішності проводиться у формі екзамену.

Порядок проведення контролю успішності та оцінювання результатів навчання встановлено Положенням про організацію освітнього процесу в ОНМУ.

Система модульно-рейтингового контролю результатів навчання студентів спеціальності 035 Філологія ОНМУ, перший (бакалаврський) рівень, ОП «Технічний переклад у сфері морського бізнесу» однакова для всіх дисциплін і має таку структуру:

Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності	Максимальна кількість балів
Передбачений підсумковий контроль – диференційований залік	Аудиторна та самостійна навчальна робота	50
	Залікова контрольна робота	50

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ЗАСВОЄННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Охарактеризуйте три напрямки розвитку порівняльної стилістики. Назвіть імена вчених, чий дослідження сприяли становленню порівняльної стилістики як окремої компаративної дисципліни лінгвістичного циклу. Які базові наукові праці з порівняльної стилістики вам відомі?
2. Сформулюйте завдання двох гілок порівняльної стилістики.
3. Які фактори зумовлюють особливий статус стилістики серед інших лінгвістичних дисциплін? Чим характеризується сучасний стан розвитку стилістики? Чому порівняльна стилістика залишається сьогодні найменш вивченою цариною компаративної лінгвістики?
4. Окресліть коло завдань порівняльної стилістики.
5. Опишіть зв'язки порівняльної стилістики з іншими дисциплінами. Чи є правомірним ототожнювати теорію перекладу з порівняльною стилістикою? Обґрунтуйте вашу відповідь.
6. Компаративний аналіз семантики усталених образних порівнянь в англійській та українській мовах дозволяє виокремити певні види відповідників за об'єктом порівняння. Назвіть їх та проілюструйте вашу відповідь прикладами.
7. У чому полягають особливості граматичного вираження англійських образних порівнянь?
8. Які два види образних порівнянь є специфічними для української мови? Наведіть приклади кожного з них.
9. Назвіть тематичні групи сталих метафор, означники яких отримали різне образне тлумачення в порівнюваних мовних колективах. Проілюструйте вашу відповідь прикладами.
10. Які фактори визначають тематичну специфіку означників сталих метафор та образних ідіом в англійській та українській мовах?
11. Визначте контрастивні структурні види епітетів в англійській мові. Поясніть їхні назви.
12. Які специфічні семантичні види епітетів спостерігаються у порівнюваних мовах?
13. Які типи антономазії існують у порівнюваних мовах? Наведіть приклади антономазії універсального та етноспецифічного характеру.
14. Визначте спільні та контрастивні характеристики функціонування парафрази в

- англійському та українському мовленні.
15. Які групи евфемізмів можна виділити у порівнюваних мовах?
 16. З чим пов'язане масоване поширення евфемістичних виразів у сучасній англійській мові? Надайте аналіз аналогічних тенденцій, що спостерігаються в українському лінгвокультурному просторі.
 17. Надайте визначення алюзії. Чому алюзію пов'язують із питаннями національно-культурної специфіки мовлення?
 18. Визначте збіжності і відмінності у джерелах алюзивного і цитатного матеріалу в англо-американському та українському мовленні.
 19. Який смисл вкладають британські лінгвісти у поняття «стилістичний реєстр»? Назвіть критерії, що покладено в основу диференціації на мовленнєві реєстри.
 20. Охарактеризуйте особливості американської традиції функціонально-стилістичної стратифікації мови. Опишіть класифікацію стилів, запропоновану М. Джусом.
 21. Порівняйте принципи англо-американської та української наукової традиції. Надайте визначення поняттям «функціональний стиль», «колорит мови».
 22. Надайте загальну характеристику офіційно-ділового стилю, яка є спільною для порівнюваних мов (мета офіційно-ділового спілкування, його основні риси та лінгвостилістичні особливості).
 23. Які види ділового листа є типовими як для англо-американського так і для українського справочинства? Які є проявом специфіки ділового листування, особливих етикетних приписів, що існують у порівнюваних культурах?
 24. Які методи деземфазиса традиційно використовуються в англо-американському діловому листуванні?
 25. Назвіть типові порушення англо-американського та українського ділового спілкування.
 26. У чому полягає асиметричність жанрово-стильових систем наукового стилю англійської та української мов?
 27. Назвіть базові лінгвістичні характеристики наукового стилю в обох порівнюваних мовах (композиційні риси, синтаксис, лексика, формульні вирази).
 28. Які типові стилістичні особливості англійських наукових текстів свідчать про їх більшу, у порівнянні з українськими, персональність та зорієнтованість на адресата? Назвіть інші контрастні стилістичні риси англійського наукового мовлення.
 29. Охарактеризуйте прагматичну мету текстів публіцистичного стилю. Які загальні стилістичні особливості спостерігаються в публікаціях як англо-американських, так і в українських друкованих ЗМІ? Які належать до типових стилістичних рис лише англо-американської преси? Української преси?
 30. Назвіть види структурної компресії англійського газетного заголовку. Надайте характеристику лексичних засобів англо-американської преси, відомих під назвою «заголовочного жаргону»; визначте їх стилістичні функції. Проаналізуйте інші стилістичні особливості, що є типовими для 1) англійських 2) українських газетних заголовків.
 31. Які жанри публіцистичного стилю є характерними для обох порівнюваних культур? У чому проявляється жанрово-стильова асиметрія англо-американської та української преси?
 32. Проаналізуйте стилістичні особливості текстів, що належать до жанру коментар, анонс, рецензія, в англійському та українському публіцистичному мовленні.
 33. Визначте функції та відмінні стилістичні риси серйозної (впливової) англо-американської преси у порівнянні з табloidною. Назвіть британські та американські друковані видання, що репрезентують два вищезазначені підвиди. Чи спостерігається подібне видове розмежування в українських друкованих засобах масової інформації?
 34. Надайте порівняльний аналіз стилістики тематичних статей в англо-американській та українській пресі.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Основна література

1. Кухаренко В.А. Корнєлаєва Є.В. Конспект лекцій з дисципліни «Порівняльна стилістика» для студентів 3-4 курсів спеціальності 035 «Філологія» денної та заочної форм навчання.

Одеса: ОНМУ, 2020. 74 с.

2. Корнелаєва Є.В., Вторнікова Ю.С. Методичні вказівки для практичних занять з дисципліни «Порівняльна стилістика» для студентів 3-4 курсів спеціальності 035 «Філологія» денної та заочної форм навчання. Одеса: ОНМУ, 2020. 64 с.
3. Корнелаєва Є.В. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів з дисципліни «Порівняльна стилістика» для студентів 3-4 курсів спеціальності 035 «Філологія» денної та заочної форм навчання. Одеса: ОНМУ, 2020. 65 с.
4. Єфімов Л. П. Стилiстика англiйської мови. Вінниця: Нова книга, 2011. 240 с.

Допоміжна література

1. Корунець І.В. Порівняльна типологія англійської та української мов. Навчальний посібник. Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. 464 с.

Інформаційні ресурси

1. Bartleby – your guide to better learning URL: <https://www.bartleby.com/>
2. George Lakoff and Mark Johnsen (2003) Metaphors we live by. London: The university of Chicago URL: <http://shu.bg/tadmin/upload/storage/161.pdf>
3. Harris Robert. A Handbook of Rhetorical Devices. URL: <https://www.virtualsalt.com/rhetoric.htm>
4. Learn faster. Stay motivated. Study smarter. URL: <https://study.com/academy/lesson/literary-devices-definition-examples-quiz.html>
5. Lifelong learning. URL: <https://www.thoughtco.com/stylistics-language-studies-1692000>
6. Literary Devices URL: <https://literarydevices.net/#>
7. Oxford Learner's Dictionaries URL: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/>
8. Urban Dictionary URL: <http://www.urbandictionary.com>